

KASSITAPP HÄVITA EOS

Sulev Uusna, taimekaitse osakonna juhataja

Harilik kassitapp (*Convolvulus arvensis* L.) kuulub kassitapuliste (*Convolvulaceae*) sugukonna Kassitapu (*Convolvulus* L.) perekonda. Samasse sugukonda kuulub ka harilikule kassitapule välimuselt küllalt sarnane **tara-seatapp** (*Calystegia sepium* L.) perekonnast Seatapp (*Calystegia* L.). Harilik kassitapp on sageli esinev umbrohi nii põldudel, aedades kui ka muudel, põllumajanduslikult kasutamata aladel. Taim on pikkade, ohtrasti harunenud roomavate juurtega ja lamava või väänduva, hõredalt karvase, 30...100 cm pika peene varrega. Lehed pikkadel rootsudel, piklikmunajad, alusel nooljad, tipus teritunud või pügaldunud, terveservalised. Õitseb juunist septembrini. Õied 1,5...3 cm pikad, roosad või valkjad. Ta põimib end teiste taimede ümber, põhjustades sageli teravilja ja kartulipealsete lamandumist. Tara-seatapp esineb aga tavaliselt niisketel muldadel, kaldavõsastikes, elamute ümbruses ja aedades, ka marjapõdsastes ja hekkides. Taim on väänduvate, paljaste või hajusalt karvaste, 1...3 m pikkuste vartega ja roomavate harunenud risoomidega ehk maaaluste vartega. Õied suured, 4...6 cm pikad, lehterjad, valged või roosakad, punakate roodudega.

Harilik kassitapp kuulub roomjuureliste kui kõige tülikamate ja raskemini tõrjutavate umbrohtude agrobioloogilisse rühma. Ta levib ja paljuneb peamiselt mullas peajuurest arenenud rõhtsalt kasvavate külguurtega, millel on võime tekitada lisapungi. Viimastest arenevad nii võrsed kui ka uued peajuured. Peajuur võib kuni 2 m sügavusele mulda tungida. Kui mullaharimisel juured tükeldatakse, kasvavad tükkidest uued taimed. Seega juurte tükeldamine soodustab roomjuureliste umbrohtude paljunemist. Kuid peale vegetatiivse paljunemise võib kassitapp levida ka seemnetega, mis raskendab ta tõrjet. Üks taim annab kuni 600 seemet. Seeme valmib hilja, mistõttu varavalmivate kultuuride seemnete hulgas neid leidu. Seemnete leviku vältimiseks tuleb taimed kõikjalt niita või muul viisil hävitada enne õitsemist. Tuleb vältida seemnete sattumist sõnnikusse või komposti.

Kuna suur osa kassitapu roomjuurtest asuvad künnikihist sügavamal, siis tuleb teda tõrjuda väljakurnamise teel (kui ei saa või ei taheta kasutada herbitsiide). See seisneb korduvas maapealsete osade hävitamises, takistades sellega varuainete kogumist juurtesse. Siinjuures tasub meeles pidada tarkust "umbrohtu hävita eos". Milliste vahenditega seda teha, sõltub olukorrast. Kui on tegemist väike-aiapidamisega, siis saab hakkama järjepideva kõplamisega. Mulla kaevamisel tuleb aga kaevamissügavusel olevad roomjuurikad välja korjata. Suurtel põldudel tuleb aga järgida umbrohtõtjetele vastavaid mullaharimisreegleid nii kultuuride hooldamisel (vaheltharimine) kui koristusjärgselt (koorimine ja sellele järgnev sügiskünd). Väga oluline on ka oskuslik viljavaheldus. Täpsemat teavet saab kõige selle kohta vastavatest käsiraamatutest (Teraviljakasvatuse käsiraamat, Kartulikasvatus jm).

Keemiliste umbrohtõtjevahendite ehk herbitsiidide kasutamine koduaias on raskendatud ja sõltub sellest, kas alal, kus kassitappu tahetakse tõrjuda, kasvatatakse kultuure või on nendest vaba. Kahjuks on kassitapp ka enamikele herbitsiididele üsna vastupidav. Herbitsiidide hulgas, mida on lubatud müüa ja kasutada ilma taimekaitsetöötaja tunnistuseta on kassitappu tõrjuvad ainult üldhävitavat toimeainet (s.t hävitavad kogu taimestiku) glüfosaati sisaldavad järgmised vahendid: Agro-Glyfo 360 (5-6 l/ha), All Out Bio (6-7 l/ha), All Out Bio Spray, Glialka 36 (6-7 l/ha), Glyfos (6-7 l/ha), Glyphomax (6-7 l/ha), Glyphosan 360 SL (5-6 l/ha), Ouragan (5-6 l/ha), Ranger (5-6 l/ha), Rodeo (6-7 l/ha), Roundup Classic (5-6 l/ha), Roundup Bio (5-7 l/ha) ja Roundup Spray. Kuna kõik nimetatud herbitsiidid sisaldavad ühte ja sama üldhävitavat toimeainet, siis on ka nende toimemehhanism taimedele samalaadne. Need

imenduvad taimesse lehe kaudu ja sealt edasi ka juurtesse. Seega hävitavad kogu taime, kaasaarvatud juurestiku. Et imendumine oleks täielikum, peavad umbrohud pritsimise ajal olema 10-30 cm kõrged. Taimik hävib 2-4 nädala jooksul ja pärast seda võib pritsitud alale külvata kõike kultuure. Kuna glüfosaati sisaldavad herbitsiidid on üldhävitava toimega, siis saab neid kasutada ainult kultuurtaimedest vabal alal või marja- ja viljapuuaedade reavahedes. Viimasel juhul peab kindlustama, et herbitsiid ei satuks marjapõõsaste või viljapuude lehtedele. Vastasel juhul võivad hävida ka need kultuurid.